

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev 759/11
25.08.2011. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, predsednika veća, Jelene Borovac i Mihajla Rulića, članova veća, u parnici tužioca D.P. iz N.S., čiji je punomoćnik M.M., advokat iz N.S., protiv tužene Republike Srbije, Ministarstvo rada i socijalne politike iz Beograda, koju zastupa Republički javni pravobranilac - Odeljenje u Novom Sadu, radi naknade štete zbog diskriminacije, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 7713/10 od 17.03.2011. godine, u sednici veća od 25.08.2011. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužioca izjavljena protiv presude Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 7713/10 od 17.03.2011. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Novom Sadu P 10982/2008 od 23.10.2009. godine, koja je ispravljena rešenjem pod istim brojem od 17.12.2009. godine, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca da se obaveže tužena da mu naknadi nematerijalnu štetu na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog diskriminacije u iznosu od 500.000,00 dinara. Usvojen je zahtev tužioca za oslobađanje od plaćanja sudske takse i troškova postupka.

Presudom Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 7713/10 od 17.03.2011. godine, odbijena je kao neosnovana žalba tužioca i potvrđena prvostepena presuda. Troškovi žalbenog postupka tužiocu nisu dosuđeni.

Protiv drugostepene presude tužilac je blagovremeno preko punomoćnika izjavio reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava. Revizija je podneta 27.04.2011. godine.

Vrhovni kasacioni sud je ispitao pobijanu presudu na osnovu člana 399. Zakona o parničnom postupku - ZPP („Službeni glasnik RS“ br. 125/04, 111/09), koji se primenjuje na osnovu člana 55. stav 1. Zakona o izmenama i

dopunama ZPP („Službeni glasnik RS“ broj 111/09), budući da je revizija protiv drugostepene presude izjavljena posle 29.12.2009. godine i utvrdio da revizija tužioca nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti. Revizijom se neosnovano ukazuje na bitnu povredu postupka iz člana 361. stav 2. tačka 12. ZPP, budući da je pobijana presuda jasna, nije protivrečna i sadrži razloge o bitnim činjenicama. Revizijom se takođe neosnovano ističe bitna povreda postupka iz člana 361. stav 1. ZPP učinjena pred drugostepenim sudom.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilac je od 2005. godine, kada je bio star 22 godine, usled povrede pršljenova trajno vezan za invalidska kolica i u potpunosti upućen na tuđu negu i pomoć. Rešenjem Centra za socijalni rad u Novom Sadu od 26.10.2006. godine tužiocu je priznato pravo na uvećani dodatak za tuđu negu i pomoć, zbog telesnog oštećenja od 100%. Tužilac na ime tuđe nege i pomoći prima 16.675,00 dinara, što mu nije dovoljno da pokrije troškove života, budući da ima povećanu potrebu za lekovima i pomagalicama. Tužilac je podneo tužbu za naknadu nematerijalne štete jer trpi duševne bolove usled diskriminacije do koje je došlo s obzirom da su vojnim invalidima Zakonom o osnovnim pravima boraca, vojnih invalida i porodica palih boraca priznata veća prava od onih koje predviđa Zakon o izmenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana, koja su priznata civilnim licima, pa i tužiocu.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno je u nižestepenim presudama primenjeno materijalno pravo kad je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca da mu tužena isplati 500.000,00 dinara na ime naknade nematerijalne štete po osnovu pretrpljenih duševnih bolova zbog diskriminacije. Prema članu 26. st. 1. i 2. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik RS“ broj 22/09), diskriminacija postoji ako se postupa protivno načelu postojanja jednakih prava i sloboda osoba sa invaliditetom u političkom, ekonomskom, kulturnom i drugom aspektu javnog, profesionalnog, privatnog i porodičnog života. Način ostvarivanja i zaštita prava osoba sa invaliditetom uređuje se posebnim zakonom. Zakon o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom objavljen je u „Službenom glasniku RS“ broj 33/06 od 17.04.2006. godine.

Članom 4. ovog zakona propisano je da su organi javne vlasti dužni da osobama sa invaliditetom obezbede uživanje prava i sloboda bez diskriminacije, a članom 5. istog zakona zabranjeno je vršenje prava utvrđenih ovim zakonom protivno cilju u kome su priznata, ili sa namerom da se povrede ili ograniče prava drugih, ili da se izazovu ozbiljne posledice po bezbednost zemlje, javni poredak i moral. Članom 8. istog zakona propisano je da se ne

smatraju povredom načela jednakih prava i obaveza niti diskriminacijom: 1) odredbe zakona, propisa, kao ni odluke ili posebne mere donete u cilju poboljšanja položaja osoba sa invaliditetom, članova njihovih porodica i udruženja osoba sa invaliditetom, kojima se pruža posebna podrška neophodna za uživanje i ostvarivanje njihovih prava pod istim uslovima pod kojima ih uživaju i ostvaruju drugi; 2) donošenje, odnosno zadržavanje postojećih akata i mera čiji je cilj otklanjanje ili popravljanje nepovoljnog položaja osoba sa invaliditetom kojima se pruža posebna podrška. Zabrana diskriminacije predviđena je članom 21. Ustava Republike Srbije, prema kome se, između ostalog, ne smatraju diskriminacijom posebne mere koje Republika Srbija može uvesti radi postizanja pune ravnopravnosti lica ili grupe lica koja su suštinski u nejednakom položaju sa ostalim građanima. Članom 97. stav 1. tačka 10. Ustava RS propisano je, između ostalog, da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem u oblastima socijalne zaštite, boračke i invalidske zaštite. Protokolom broj 12 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda („Službeni list SCG“ - Međunarodni ugovori br. 9/2003), u članu 1. propisano je da će se svako pravo koje zakon predviđa ostvarivati bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što je pol, rasa, boja kože, jezik, veroispovest, političko ili drugo uverenje, nacionalno ili društveno poreklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status. Javne vlasti neće ni prema kome vršiti diskriminaciju po osnovima kao što su oni pomenuti u stavu 1. Prema članu 8. Zakona o zabrani diskriminacije, povreda načela jednakih prava i obaveza postoji ako se licu ili grupi lica zbog njegovog odnosno njihovog ličnog svojstva, neopravdano uskraćuju prava i slobode ili nameću obaveze koje se u istoj ili sličnoj situaciji ne uskraćuju ili ne nameću drugom licu ili grupi lica, ako su cilj ili posledica preduzetih mera neopravdani, kao i ako ne postoji srazmera između preduzetih mera i cilja koji se ovim merama ostvaruje.

Po oceni Vrhovnog kasacionog suda, donošenjem zakona kojima se različitim kategorijama lica sa invaliditetom priznaju prava različitog obima i sadržaja, tužena u svojstvu zakonodavca nije diskriminisala tužioca kao civilnog invalida, dajući mu manja prava nego vojnim invalidima. Naime, tužena Republika Srbija je kao zakonodavac ovlašćena, u smislu čl. 18, 27, 69. i 97. Ustava Republike Srbije, da u skladu sa procenjenim mogućnostima i potrebama donosi zakone i uređuje odnose u raznim oblastima života, pa tako i u oblasti socijalne zaštite, pri čemu određenim kategorijama korisnika te zaštite pruža onaj obim prava koji smatra pogodnim. Država u okviru svojih mogućnosti i procenjenih potreba određenim kategorijama lica obezbeđuje odgovarajući nivo socijalne zaštite. To što je u različitim propisima raznim kategorijama osoba sa invaliditetom dat različit obim prava samo za sebe ne predstavlja diskriminaciju kao osnov za naknadu štete o kojoj sud odlučuje u postupku za naknadu štete, a ocena ustavnosti zakona u nadležnosti je Ustavnog suda. Diskriminacija bi mogla nastati i u primeni ovih propisa, ukoliko bi se prema licima koja uživaju zaštitu postupalo drugačije nego prema licima koja se nalaze u istoj ili sličnoj situaciji. Državi po pravilu pripada slobodna

procena u donošenju propisa i zaštiti određenih kategorija lica, a iz člana 21. stav 4. Ustava Republike Srbije proizilazi i mogućnost takozvane pozitivne diskriminacije, pa da se ne bi mogle smatrati diskriminacijom posebne mere koje Republika Srbija može uvesti radi postizanja pune ravnopravnosti lica ili grupa lica koja su suštinski u nejednakom položaju sa ostalim građanima, a ne bi se moglo smatrati ni da su diskriminisana lica koja ovakvim merama nisu obuhvaćena. Stoga je tužbeni zahtev tužioca pravilno odbijen kao neosnovan, a revizijom se neosnovano ističe pogrešna primena materijalnog prava.

Iz navedenih razloga, Vrhovni kasacioni sud je odlučio kao u izreci, na osnovu člana 405. stav 1. ZPP.

Predsednik veća – sudija

Snežana Andrejević, s.r.